

Meczet w Bohonikach – perła podlaskiej kultury

Jest jednym z najstarszych meczetów w Polsce. Został wybudowany prawdopodobnie w połowie XIX w., ale jego historia sięga początków XVIII stulecia. Obok zabytkowej świątyni w Kruszynianach to drugie wyjątkowe miejsce dla polskich muzułmanów. Jest to też ogromna atrakcja turystyczna naszego regionu. Kilka miesięcy temu ten zabytek klasy zerowej i Pomnik Historii przeszedł remont. Było to możliwe dzięki funduszom unijnym.

– Meczet jest budynkiem drewnianym i co jakiś czas potrzebna jest konserwacja – mówił Maciej Szczęsnowicz, przewodniczący Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w Bohonikach, która opiekuje się meczetem. – Podczas ostatnich prac zdarto starą farbę z elewacji i położono nową. Wymieniono też całą ścianę wschodnią – dodał.

Elewacja została też oczyszczona i odgrzybiona, wymieniono drzwi prowadzące do wnętrza świątyni i odnowiono ganek.

Pieniądze na renowację – 100 tys. zł – pochodzą z programu regionalnego. Gmina muzułmańska pozyskała je w ramach konkursów ogłaszanych przez Lokalną Grupę Działania „Szlak Tatarski”.

• Bohoniki

Pierwszy meczet w Bohonikach powstał już na początku XVIII w., ale świątynia spłonęła i wybudowano kolejną – tę, która stoi tu do dziś. Została ona wzniesiona prawdopodobnie w drugiej połowie XIX w.

To niewielki, drewniany budynek. Zanim wejdziemy do sali modlitwowej, mijamy mały korytarz, w którym obowiązkowo, zgodnie z wymogami islamu, zdejmujemy obuwie. Dopiero teraz możemy wejść do części głównej. Świątynia podzielona jest na dwie oddzielone półścianką i zasłoną części: męską i żeńską.

– To po to, aby nic nie rozpraszało wiernych podczas modlitwy – wyjaśniała Eugenia Raduszevska, która jest kustoszem meczetu w Bohonikach i jak podkreśla: muzułmanka i mieszkanka Bohonik

Tłumaczyła też, dlaczego symbolem wiary muzułmańskiej jest półksiężyc i gwiazda:

– *Święty Koran był objawiony prorokowi Mahometowi przez Archaniola Gabriela. Stało się to ciemną nocą na pustyni, a jedynym światłem i świadkiem tego wydarzenia był księżyc z gwiazdą.*

Na obrazach wiszących w świątyni nie ma żadnych wizerunków ludzkich, które przedstawiałyby Boga.

– *Są na nich tylko wersety świętego Koranu dekorowane roślinnością – podkreślała Eugenia Raduszevska.*

Dniem świętym dla muzułmanów jest piątek. Zbierają się wtedy w domach modlitewnych. Nabożeństwo trwa około 1,2 godziny. Imam stoi twarzą do Mekki, tyłem do wiernych i prowadzi modlitwę, a następnie głosi kazanie.

W Polsce jest sześć gmin muzułmańskich, parafia w Bohonikach jest największą w Polsce. Liczy 380 członków i należą do niej Białystok, Sokółka, Kruszyniany.

• Kruszymany

Niecałe 40 km od Bohonik, w Kruszyńnianach znajduje się najstarszy meczet w Polsce (również Pomnik Historii). Jest to oryginalny budynek wzniesiony tu w XVIII wieku.

Podobnie jak ten w Bohonikach jest szczególny, nie tylko ze względu na walory zabytkowe, ale też architekturę. Meczet nie wygląda bowiem jak tradycyjne muzułmańskie świątynie.

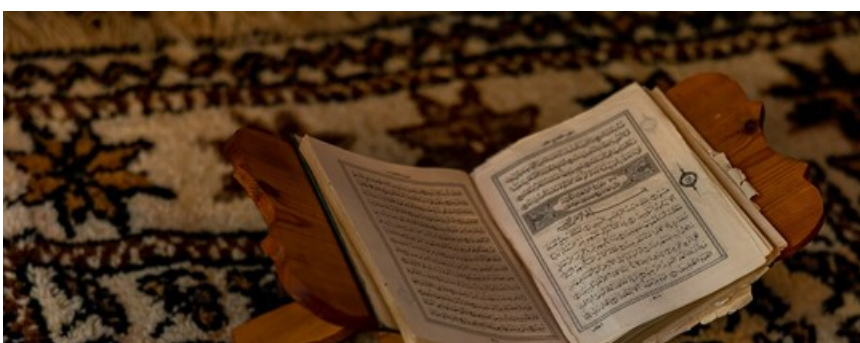
– Z zewnątrz przypomina bardziej świątynię chrześcijańską. Tatarzy byli żołnierzami i niekoniecznie umieli budować, więc wybudowali go miejscowi chrześcijanie „podług nieba i zwyczaju polskiego” – jak mówiła kronika – wyjaśniał Dżemil Gembicki, kustosz meczetu w Kruszyńnianach.

I dodaje, że obie świątynie to Mekka i Medyna polskich Tatarów – najważniejsze miejsca kultu religijnego dla muzułmanów.

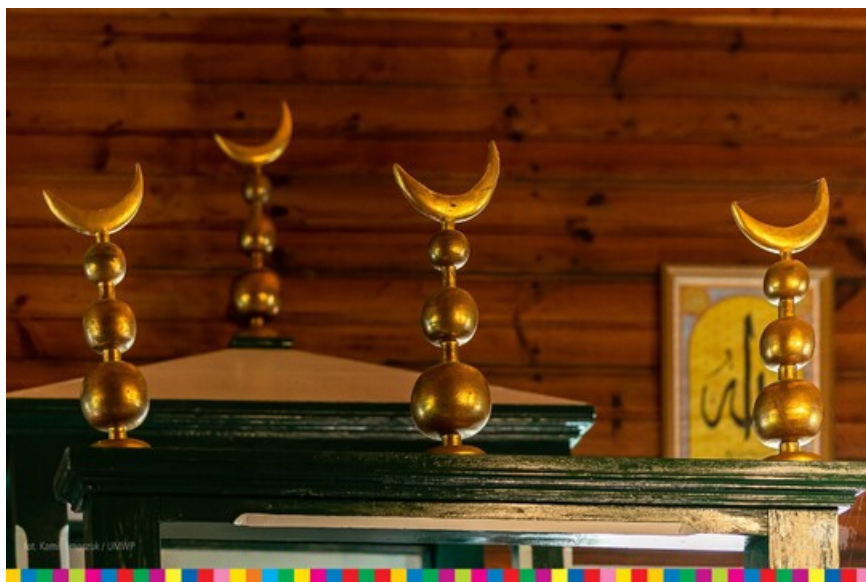
W Bohonikach i Kruszyńnianach znajdują się też zabytkowe mizary, czyli muzułmańskie cmentarze. Nawet na najstarszych kamieniach nagrobnych uwagę zwracają polskie nazwiska. Mnóstwo tu Półtorzyckich, Jabłońskich, Szczęsnowiczów, Bogdanowiczów i wiele innych.

– Muzułmanie są tu za przyczyną króla Jana III Sobieskiego. Za ich waleczność, za bitewność naszych przodków Rzeczpospolita przydzieliła im tu właśnie majątki i zezwolono żenić się z miejscowymi pannami. Przyjmowali po żonach nazwiska i dlatego do dziś mamy ładne polskie nazwiska kończące się na -czki lub -ski – wyjaśniała Eugenia Raduszevska.

Będąc w podlaskim orienście, warto zajrzeć do Centrum Kultury Tatarskiej, skosztować przysmaków tatarskiej kuchni i poczuć atmosferę różnorodności kulturowej naszego regionu.

Meczetny w Bohonikach i Kruszyńnianach znajdują się na Szlaku Tatarskim. To szereg miejscowości podlaskich związanych historycznie, architektonicznie oraz współcześnie z kulturą tatarską i religią muzułmańską, ale też historią Żydów oraz z zamieszkującymi tu, również teraz, licznymi wyznawcami prawosławia.

Aneta Kursa

red.: Barbara Likowska-Matys

fot.: Kamil Timoszuć

